

A – Žádost o akreditaci – základní evidenční údaje (doktorské studium)					
Vysoká škola	Univerzita Karlova v Praze				
Součást vysoké školy	Fakulta humanitních studií			st. doba	titul
Název studijního programu	Filozofie	STUDPROG	P6101	3 roky	Ph.D.
Původní název SP	-		platnost předchozí akred.		
Typ žádosti	udělení akreditace	prodloužení akreditace	X rozšíření akreditace:	o nový studijní obor na instituci	
Forma studia	X prezenční	X kombinovaná	distanční	KKOV	ISCED
Název studijního oboru (původní název studijního oboru)	Sémiotika a filozofie komunikace			6101Vxxx	226
Jazyk výuky	Čeština				
Název studijního programu v anglickém jazyce	Philosophy				
Název studijního oboru v anglickém jazyce	Semiotics and Philosophy of Communication				
Název studijního programu v českém jazyce					
Název studijního oboru v českém jazyce					
(Předpokládaný) počet přijímaných	15	Počet studentů k datu podání žádosti	-		
(Předpokládaný) předseda oborové rady	prof. PhDr. Miroslav Marcelli, Ph.D.				
Garant studijního programu (návrh)	prof. PhDr. Miroslav Marcelli, Ph.D.				
Zpracovatel návrhu	Mgr. Michaela Fišerová, Ph.D.				
Kontaktní osoba	Bc. Magdalena Foffová magdalena.foffova@fhs.cuni.cz			Kamila Klabalová, 224 491 264, kamila.klabalova@ruk.cuni.cz	
Adresa www stránky	http://fhs.cuni.cz/FHS-104.html		přístupový login a heslo	login: ak-fhs heslo: prutiju	
Projednáni akademickými orgány	Projednáno AS fakulty	Schváleno VR fakulty	Projednáno KR	Projednáno VR UK	
Den projednání / schválení	22. 9. 2011	29. 9. 2011	21. 1. 2013	31. 1. 2013	
Podpis rektora			datum		

A – Žádost o akreditaci – základní evidenční údaje (doktorské studium)						
Vysoká škola	Univerzita Karlova v Praze					
Součást vysoké školy	Fakulta humanitních studií				st. doba	titul
Název studijního programu	Philosophie	STUDPROG	P6101	3 roky	Ph.D.	
Původní název SP	-	platnost předchozí akred.	-			
Typ žádosti	☒ udělení akreditace		rozšíření akreditace:	☐ o nový studijní obor		
Forma studia	☒ prezenční	☒ kombinovaná	distanční	KKOV		
Název studijního oboru (původní název studijního oboru)	Sémiotique et philosophie de la communication			6101Vxxx		
Jazyk výuky	francouzština					
Název studijního programu v anglickém jazyce	Philosophy					
Název studijního oboru v anglickém jazyce	Semiotics and Philosophy of Communication					
Název studijního programu v českém jazyce	Filozofie					
Název studijního oboru v českém jazyce	Semiotika a filozofie komunikace					
Předpokládaný počet přijímaných	5	Počet studentů k datu podání žádosti	-			
Předseda oborové rady	prof. PhDr. Miroslav Marcelli, Ph.D.					
Zpracovatel návrhu	Mgr. Michaela Fišerová, Ph.D.					
Kontaktní osoba	Bc. Magdalena Foffová magdalena.foffova@fhs.cuni.cz			Kamila Klabalová, 224 491 264, kamila.klabalova@ruk.cuni.cz		
Projednáni akademickými orgány	Projednáno AS fakulty	Schváleno VR fakulty	Projednáno KR	Projednáno VR UK		
Den projednání / schválení	22. 9. 2011	29. 9. 2011	21. 1. 2013	31. 1. 2013		
Podpis rektora			datum			

Ba – Charakteristika studijního programu / oboru	
Vysoká škola	Univerzita Karlova v Praze
Součást vysoké školy	Fakulta humanitních studií
Název studijního programu	Filozofie
Název studijního oboru	Sémiotika a filozofie komunikace
Charakteristika studijního programu / oboru	
<p>Pokroky, kterých sémiotika v minulém století dosáhla (i díky pozoruhodným příspěvkům členů Pražského lingvistického kroužku), jí zajistily pevné místo na poli humanitních a sociálních věd a ukázaly její možnosti integrovat výzkumy kulturních a společenských fenoménů. Současné sémiotické přístupy na tuto linii navazují a ve stále větším rozsahu projevují svou aplikovatelnost v různých oblastech produkce znaků.</p> <p>Zároveň však dochází k transformacím samotného sémiotického pojmového a metodologického aparátu. Sémiotika se začala uvolňovat z přílišné vázanosti na verbální sféru a dnes proniká do oblastí vizuálního, kde nachází nové příležitosti pro rozvinutí analytického přístupu. Kromě toho sémiotika začíná čím dál tím víc reflektovat komunikační procesy, probíhající v současné společnosti. Sémiotika i nadále zkoumá znakové systémy, ale v současnosti věnuje stejnou pozornost též jejich fungování v komunikaci, včetně té, která probíhá v médiích. Předkládaný projekt studia chce na filozofickém základě zachytit tyto nové podoby sémiotických studií, přičemž se snaží o vyvážený poměr mezi teoretickými a aplikačními aspekty.</p> <p>Při těchto transformacích metodologických nástrojů a rozšiřování aplikační sféry současná filozoficky koncipovaná sémiotika navazuje kontakty s dalšími vědeckými disciplínami, jako jsou logika, lingvistika, kulturní a sociální antropologie, sociologie, psychologie, kognitivní vědy aj. V tomto komplexu mají pro sémiotické studie zvláštní význam ty teorie, které se zaměřují na performativní aspekty produkce znaku (teorie mluvních aktů, performativní studia).</p> <p>Vzhledem k rozmachu a diverzifikaci komunikačních procesů se sémiotika v posledních letech stává předmětem stále většího zájmu českých vysokých škol a výzkumných institucí. Doktorský studijní obor pro komplexní a systematickou přípravu odborníků na tuto oblast však u nás chybí.</p> <p>Kompenzovat tuto absenci si klade za cíl nový doktorský studijní obor <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i>, reflektující proces komunikace jako komplexní, filosofický a sémiotický problém. Jeho zaměření odpovídá vývoji v Evropské unii jako celku i v jejích jednotlivých členských zemích, kde dochází ke stále výraznějšímu posilování kvalifikovaného výzkumu jednotlivých aspektů procesů vizuální a verbální komunikace. V neposlední řadě se studijní obor může vykázat zjevnou praktickou užitečností pro společnost, protože napomáhá lepšímu pochopení procesů semiózy, mediace a komunikace včetně odhalování manipulačního charakteru některých procedur mediálních diskurzů.</p> <p>Doktorský studijní obor <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> poskytuje náročnou odbornou přípravu, která je nezbytná pro kvalifikované filosofické a sémiotické zkoumání semiózy a komunikace, jejich podob, proměn a vztahů s dalšími společenskými sférami. Studijní obor je zaměřen interdisciplinárně a vyžaduje znalost základních teoretických koncepcí i metod různých společenských věd, které jsou potřebné pro komplexní zkoumání problémů komunikace. Studenti jsou vedeni k tomu, aby poznali tradiční linie zkoumání světové i české sémiotiky a v návaznosti na to si osvojili nejnovější teoretické poznatky, které pak budou schopni samostatně kriticky reflektovat, dále rozvíjet a aplikovat v různých oblastech včetně jejich virtuálních podob. Rovněž získávají dovednosti potřebné pro vlastní empirické bádání a praktické působení spojené s problematikou komunikace.</p> <p>Studijní obor <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> zajišťuje Fakulta humanitních UK v Praze. Doktorské studium tohoto druhu přímo navazuje na magisterský studijní obor Elektronická kultura a semiotika (studijní program Mediální a komunikační studia), jediný svého druhu v České republice. Prohloubení magisterského studia směrem k doktorské kvalifikaci umožní odborně navázat na tradici české sémiotiky a filozofie komunikace, kterou by nový doktorský obor rád tvořivě obrodil, inovoval a aktualizoval.</p>	

Profil absolventa studijního programu / oboru

Odborné znalosti, dovednosti a způsobilosti: Cílem studijního oboru je připravit vysoce kvalifikované odborníky na problematiku semiózy a komunikace s dostatečným rozhledem po relevantních teoretických přístupech, spolehlivě zvládnutou metodologií výzkumu a důkladnou znalostí aktuálního stavu a praktických problémů v této oblasti v ČR i v zahraničí. Absolventi jsou schopni podílet se na základním i aplikovaném výzkumu na akademických pracovištích a vysokých školách v oblasti filosofie, humanitních a společenských věd, ale stejně tak se zapojit do práce v masmédiích, kulturních a společenských institucích.

Teoretické a odborné znalosti: Absolvent doktorského studijního oboru *Sémiotika a filozofie komunikace* je odborníkem, dobře obeznámeným se soudobými teoretickými poznatky z oblasti filosofie, sémiotiky a teorie komunikace a disponujícím prakticky uplatnitelnými znalostmi ze sféry mediálních a společenských věd. Je obeznámen s nejnovějšími výsledky výzkumů komunikace v zahraničí i v ČR, vyznačuje se rozsáhlými odbornými znalostmi, má přehled o problematice masmediálních procesů, pozná jejich současné formy a je schopen analyticky přistoupit k jejich společenským projevům.

Metodologické znalosti: Absolvent dále musí prokázat systematické porozumění a zvládnutí metodologie filosofie, sémiotiky a relevantních společenskovědních oborů podílejících se na interdisciplinárním zkoumání komunikace. Důkladně zná základní pravidla vědecké práce, včetně principů formulování hypotéz a jejich ověřování, zná principy logického usuzování a správné argumentace. Ovládá metodu zkoumání znakových procesů, dokáže konstruovat znakové modely a teoreticky přistoupit k problémům produkce znaků. Zná a umí uplatnit různé metody analýzy znakových systémů a procesů komunikace (strukturalistická, poststrukturalistická, pragmatická, kognitivistická a jiné). Umí analyticky přistoupit jak k verbálním, tak i k vizuálním znakovým systémům, dokáže je syntetizovat a najít vzájemné vztahy. Při analýzách znakových systémů a procesů neztrácí ze zřetele společenské, kulturní a etické aspekty jejich fungování. Při rozvíjení aplikačních dimenzí proniká až do sféry každodennosti a ukazuje, do jaké míry je formována mediálním působením.

Dovednosti nezbytné pro vědeckou práci: Absolvent je kvalifikován pro vědeckou práci na úrovni požadované postgraduálním stupněm studia. Je schopen se zapojit do domácí i mezinárodní vědecké diskuse a spolupráce, publikovat v odborných časopisech a působit v edičních řadách. Umí shrnout a kriticky zhodnotit dosavadní stav bádání, formulovat vědecké hypotézy a výzkumné otázky. Je schopen kritické analýzy, vyhodnocení a syntézy nových a komplexních myšlenek. Má dovednosti, které jsou potřebné k přípravě vlastních publikací, obsahujících původní výsledky. Umí také erudovaně interpretovat a popularizovat nejnovější poznatky získané studiem oboru a přesvědčivě je sdělovat domácí i zahraniční veřejnosti. Osvojil si zásady práce ve vědeckém kolektivu, umí své výsledky veřejně prezentovat a obhajovat. Svůj vědecký projekt dokáže začlenit do širších programů v rámci grantových úkolů.

Jazykové kompetence: Absolvent aktivně (písmem i slovem) ovládá angličtinu. Kromě toho ovládá alespoň jeden jiný světový jazyk na takové úrovni, že se může podílet na práci mezinárodní vědecké komunity v oboru sémiotiky a filozofie komunikace. Má zkušenosti z mezinárodních vědeckých konferencí a je schopen napsat publikovatelný odborný text v anglickém, případně v jiném světovém jazyce.

Jazykové kompetence studentů absolvujících ve francouzštině:

Absolvent aktivně (písmem i slovem) ovládá francouzštinu a angličtinu na takové úrovni, že se může podílet na práci mezinárodní vědecké komunity v oboru sémiotiky a filozofie komunikace. Má zkušenosti z mezinárodních vědeckých konferencí a je schopen napsat publikovatelný odborný text v anglickém i ve francouzském jazyce.

Profese a instituce, kde absolvent může uplatnit získané vzdělání:

Veřejné a soukromé vzdělávací instituce: absolventi se uplatní ve vzdělávacích a výzkumných institucích, zaměřených na filosofické a sémiotické otázky komunikace. Doktorské studium umožňuje odborné zkoumání různých problémů vizuální i verbální komunikace, performativních aspektů produkce znaků, společenských účinků produkce diskursu apod. Absolventi doktorského studia *Sémiotika a filozofie komunikace* mohou působit na veřejných a soukromých vysokých školách v rámci studijních programů a oborů příslušného zaměření nebo doplňovat jinak zaměřené studijní obory o svou expertní znalost. Jsou rovněž kvalifikováni pro vzdělávací činnost (celoživotní vzdělávání) zaměřenou na problematiku masmediální komunikace, nových

médií a marketingu. Jsou kvalifikováni pro sémiotické výzkumy současných uměleckých aktivit, včetně těch, které se realizují v nových médiích.

Výzkumné instituce: absolventi najdou uplatnění také na akademické půdě, v oblasti filosofického a sémiotického výzkumu znaků, reprezentace, vizuality, přirozeného jazyka, rétoriky, interpretace, komunikačních strategií, mediálního diskurzu, marketingu apod.

Kulturní instituce: absolventi se uplatní v uměleckých galeriích, divadlech, odborných časopisech a jiných kulturních institucích jako kreativní a koncepční pracovníci. Jejich znalosti a dovednosti je kvalifikují pro definování jejich kulturního poslání i pro systematické rozvíjení pracovních postupů v těchto institucích.

Státní správa a samospráva: absolventi se uplatní zejména na pozicích, které vyžadují důkladnou obeznámenost s teorií komunikace. Zajímavé příležitosti pro uplatnění se nacházejí také v mezinárodních institucích a organizacích, v aparátu Evropské unie apod.

Jejich znalosti je kvalifikují pro vypracování dlouhodobých plánů těchto institucí, definici jejich poslání a reorganizaci jejich struktury a způsobu práce. Absolventi mohou působit také jako samostatní masmediální kritici anebo konzultanti masmédií pro otázky komunikace.

Soukromý tržní sektor: možnost uplatnění se i v soukromém tržním sektoru nachází zejména na pozicích, které vyžadují důkladnou obeznámenost s teorií komunikace, jako jsou obory, zabývající se společenskou odpovědností masmédií, public relations apod.

Masmédia: absolventi najdou uplatnění ve sféře žurnalistiky a masmédií jako koncepční a tvůrčí pracovníci a konzultanti pro otázky komunikace a marketingu. Jsou kvalifikováni pro tvořivé i kurátorské působení v nových médiích. Jejich znalosti je kvalifikují pro vypracování dlouhodobých plánů těchto institucí, definici jejich poslání a reorganizaci jejich struktury a způsobu práce. Absolventi mohou působit také jako samostatní masmediální kritici anebo konzultanti masmédií pro otázky komunikace.

Charakteristika změny od předchozí akreditace

Studijní obor dosud nebyl akreditován.

Adresa www stránky s dosud platnou verzí žádosti o akreditaci / kontaktní osoba

-

Informační a technické zabezpečení studijního programu

Doktorský studijní obor bude zajišťován po materiální, technické a administrativní stránce Fakultou humanitních studií UK. Fakulta poskytuje oboru špičkové technické zázemí a služby zavedeného administrativního aparátu.

Studenti mohou využívat Knihovnu společenských věd T. G. Masaryka v areálu UK v Praze-Jinonicích, ostatní dílčí knihovny UK, Národní knihovnu i další pražské odborné knihovny. V prostorách UK se nacházejí počítačové učebny, kde je připojení na internet, odborný software, tiskárny i další zařízení a k dispozici je také bezdrátové Wi-Fi připojení.

Studenti používají:

- a) SIS UK (studijní informační systém celé Univerzity Karlovy), kde je pravidelně uváděna nabídka předmětů, jejich sylaby, anotace a studijní materiály.
- b) Informační systém podpory studia v rámci FHS UK, kde jsou uveřejněny další informace vztahující se k probíhajícím předmětům a studijní materiály, je zde i možnost odevzdávání prací, jejich opravování a hodnocení - to vše umožňuje kontrolu studia a kontakt katedry i sekretariátu doktorského studia zejména se studenty v kombinované formě.
- c) Webové stránky katedry Elektronické kultury a sémiotiky FHS UK, kde jsou pravidelně zveřejňovány aktuální informace o dění na katedře, projektech, nových volitelných předmětech apod.

Bb – Doktorský studijní program / obor a témata disertačních prací			
Vysoká škola	Univerzita Karlova v Praze		
Součást vysoké školy	Fakulta humanitních studií		
Název studijního programu	Filozofie		
Název studijního oboru	Sémiotika a filozofie komunikace		
Vstupní požadavky			
<p>Uchazeč musí mít dokončené vysokoškolské vzdělání magisterského stupně (nejlépe společenskovedního či filosofického zaměření). Nejvhodnějšími obory jsou: filosofie, sémiotika, lingvistika, antropologie, sociologie, genderová studia, mediální studia, politologie, žurnalistika, popř. další podobné specializace sociálních věd a humanitních studií.</p> <p>Uchazeč musí při přijímací zkoušce prokázat vyhraněný badatelský zájem o filosofii a sémiotiku komunikace, znalost teoretických přístupů a relevantních metodologií. Měl by umět představit specifický problém, kterému se chce v rámci studia věnovat.</p> <p>Při přijímacích zkouškách předloží následující materiály:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt disertační práce včetně formulovaných výzkumných otázek a seznamu vhodné odborné literatury • seznam odborných publikací • strukturovaný životopis <p>Ústní část přijímací zkoušky se skládá z rozpravy nad projektem disertační práce a z ověření znalostí cizích jazyků.</p>			
Studijní předměty/tematické okruhy			
<p>Studium v doktorském studijním oboru probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. Důraz na samostatnost již při zahájení studia je spojena s požadavkem na posílení zodpovědnosti studenta za vlastní vzdělávání a studium.</p> <p>Student během studia absolvuje všechny povinné předměty a jeden povinně volitelný předmět. Dále mu podle tématu jeho disertační práce školitel může doporučit nebo si student sám volí další předměty z nabídky FHS, popř. dalších fakult.</p> <p>Studijní plán sestává z povinných částí a dále také z částí doporučených, které budou zařazeny podle úvahy.</p>			
I. Povinné části rámcového studijního plánu			
<i>a) Systematická tvůrčí vědecká práce na tématu disertační práce.</i>			
<p>Téma disertační práce vychází z vědeckovýzkumného zaměření doktorského programu <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> a je stanoveno po dohodě studenta se školitelem. Navržené téma podléhá schválení Oborovou radou.</p> <p>Disertační práce obsahuje kritickou analýzu a vyhodnocení dosavadní literatury a původní výsledky vlastní vědecké práce uchazeče. Student doktorského studia zpracováním tématu inovativním způsobem přispívá k rozvoji oboru.</p>			
<i>b) Absolvování povinných předmětů.</i>			
Student musí absolvovat všechny povinné předměty.			
Povinné předměty:			
Název předmětu	Rozsah	Způsob zakončení	Přednášející
Terminologický seminář	2 semestry	zkouška	prof. PhDr. M. Marcelli, Ph.D., Mgr. Josef Fulka, Ph.D.
Metodologický seminář	2 semestry	zkouška	Mgr. M. Fišerová, Ph.D., Mgr. J. Hvorecký, Ph.D., Mgr. R. Šafaříková,

			Ph.D.
Doktorský seminář I. –VI.	6 semestrů	zkouška	kolektiv

Povinné předměty doktorského studijního oboru se nepřekrývají s předcházejícím navazujícím magisterským studijním oborem *Elektronická kultura a sémiotika* ani s jinými studijními obory realizovanými na FHS nebo dalších fakultách UK.

c) Absolvování dalších předmětů

Student absolvuje kromě povinných předmětů i jeden povinně volitelný předmět (cyklus přednášek).

Možnosti volby:

Název předmětu	Rozsah	Způsob zakončen	Přednášející
Teorie mediální komunikace	1 semestr	zkouška	prof. PhDr. Jirák Jan, Ph.D.
Sémiotika	1 semestr	zkouška	prof. PhDr. V. Zuska, CSc.

Na návrh školitele může být oborovou radou studentovi doporučen i jiný předmět z nabídky FHS nebo dalších fakult UK.

Jde o předměty,

- které prohloubí nezbytné znalosti studenta v oblasti určené tématem disertační práce,
- které objasní téma jeho disertační práce v širších souvislostech výzkumu občanské společnosti,
- týkající se filosofie, sémiotiky a metod empirického výzkumu komunikace, jejichž znalost je nutná pro zpracování disertační práce v souladu s relevantní vědeckou metodikou.

Každému studentovi jsou po konzultaci se školitelem individuálně určeny na základě tématu jeho disertační práce další předměty s ohledem na absolvovaný magisterský obor a s ohledem na znalosti a schopnosti, se kterými byl ke studiu přijat. Výuka v doktorském studijním programu má především podpořit teoretické odborné znalosti a schopnosti, které student potřebuje ke kvalitnímu zpracování mezioborové disertační práce.

d) Další povinné součásti rámcového studijního plánu jsou uvedeny níže v: „Další povinnosti“.

II. Doporučené části rámcového studijního plánu

a) Studenti mohou absolvovat předměty rozšiřující jejich znalosti o tématech, ke kterým směřuje jejich disertační práce. Výběr provádějí po konzultaci se školitelem z nabídky Fakulty humanitních studií nebo jiných fakult UK, případně jiných vysokých škol.

b) Absolvování studijní nebo výzkumné stáže na zahraniční univerzitě nebo ve výzkumné instituci, která se zabývá tématem studentovy disertační práce. V tomto ohledu je situace studentů doktorského studia mimořádně příznivá: díky svým překladatelským a vědeckým aktivitám v zahraničí členové oborové rady a školitelé studijního oboru *Sémiotika a filozofie komunikace* disponují množstvím osobních pracovních kontaktů, umožňujících studentům realizovat doktorské studium v zahraničí, především Paříži, v Londýně a ve Vídni. Vzhledem ke složení oborové rady je rovněž otevřená možnost spolupráce s Univerzitou Komenského v Bratislavě a se Slovenskou akademií věd v Bratislavě.

c) Podíl na řešení výzkumných nebo vývojových projektů katedry Elektronické kultury a sémiotiky a dalších pracovišť, zejména z UK FHS, UK FSV a UK FF, AV ČR, SAV, UKo FF, Université Diderot - Paris Cité Sorbonne.

Tyto doporučené části budou zahrnuty do individuálního studijního plánu podle potřeby studentova vzdělávání, jeho zájmu a po společné dohodě mezi studentem a školitelem.

Spolupráce s výzkumným centrem CSPRP umožňuje frankofonním studentům absolvovat doktorské studium formou „cotutelle“ na univerzitě Université Diderot - Paris Cité Sorbonne v Paříži ve Francii.

Vědecko-výzkumné tematické okruhy, z nichž lze volit témata disertačních prací

Problém znaků: sémiotika a filosofie reprezentace.

Zkoumání základních klasifikací a morfologií znaků, osobitosti vizuálních znaků a procesů komunikace, proměny podob reprezentace, vytváření modelů. Práce s pojmy znak a reprezentace a s tématy tří základních sémiotických disciplín: syntaktiky, sémantiky a pragmatiky.

Recepční estetika a teorie interpretace.

Zkoumání recepční estetiky představitelů recepční estetiky (Jauss, Iser, Eco) podnětné především svým poukazem na problémy interpretace a nadinterpretace.

Diskurs, text, intertextualita

Diskurs z hlediska filosofie, lingvistiky a sémiotiky. Diskurzivní analýza, její pravidla a východiska. Přejít od díla k textu v sémiotických bádáních. Pojem intertextuality, jeho uplatnění.

Nová rétorika

Vztah nové rétoriky ke klasické rétorice, vymezení figur a trópů v nové rétorice, rozšířené chápání metafory a jejích kognitivních funkcí. Rétorické zkoumání verbální a neverbální komunikace, sociálních rituálů a politické symboliky.

Teorie inference a argumentace

Zkoumání Peirceovy logiky argumentace a jejích pokračovatelů, specifikum abduktivní inference. Estetické a kognitivní aspekty abdukce. Argument a důkaz, povaha a podoby argumentačních přístupů. Analýza argumentace v různých typech diskursů.

Strukturalismus vs. poststrukturalismus

Rozbor filosofických koncepcí strukturalismu (problémů binárních opozic, denotace a konotace, postulátu o arbitrárnosti) a poststrukturalismu (problémů dekonstrukce, rozepře, rizomu, diseminace, intertextuality, epistémé). Představitelé uvedených koncepcí (Saussure, Lévi-Strauss, Barthes, Lacan, Lyotard, Foucault, Derrida, Deleuze), jejich východiska a vzájemné vztahy.

Vizuální antropologie: obraz a jeho sdílení.

Zkoumání obrazu a podmínek možnosti jeho sdílení ve společnosti. Výklad vizuality a vizuální reprezentace na pozadí vizuální komunikace, jednoho z dominantních způsobů současné mediace naší kultury. Multikulturální hledisko v interpretaci obrazů.

Sémiotika reklamy, marketingu a masmediální komunikace.

Analýza problémů verbalizace reklamního a masmediálního obrazu, jejich interakce s textem. Zkoumání způsobů, jimiž obraz s divákem komunikuje a „prezentuje“ mu svůj smysl. Fátický reklamní obraz a jeho persuazivní potenciál.

Komunikativní funkce jazykových výrazů z hlediska filosofie jazyka a mysli

Zkoumání faktorů, které se podílejí na určování obsahu komunikativních aktů (tj. významů promluv), významů vět a jejich komponentů. Fundamentální protiklad individualismu a konvencionalismu o povaze těchto faktorů. Čtyři úrovně analýzy: teorie reference, pojem propozice, teorie významu a interpretace, teorie mluvních aktů. Teorie mluvních aktů v rámci filosofie mysli a intencionální sémantiky.

Mediace a moc: ideologické a mocenské působení diskurzu.

Reflexe mocenských aspektů v procesu mediace. Místo diskurzu a diskurzivních praktik v analýzách mocenských procesů, pojem diskurzivního pole a diskurzivních regularit. Procesy vylučování v diskurzu, performativní přístup k diskurzivním projevům. Pragmatické a feministické reflexe diskurzu. Koncepce kritické analýzy diskurzu, možnosti jejího použití při analýze mediálních sdělení.

Sémiotika urbánního prostoru.

Zkoumání efektů komunikačních procesů při utváření urbánního prostoru. Přehled výsledků, které v této oblasti přinesla současná sémiotika. Vymezení koncepcí, které vycházejí z pojmů sítě (B. Latour) a deteritorializace (G. Deleuze). Současné teorie urbanistických důsledků procesů telekomunikace (W. J. Mitchell). Idea kolektivní inteligence v urbánním prostoru (P. Lévy).

Další povinnosti

- Pravidelná prezentace na doktorském semináři (s využitím powerpointového programu) věnovaná postupu na disertační práci – v prvním roce studia zaměřeno na shrnutí dosavadního stavu bádání o problematice disertace, v druhém roce na diskusi metodologických problémů výzkumu a/nebo základních teoretických přístupů využitých v disertační práci, ve třetím roce studia na představení výsledků výzkumu a jejich zhodnocení a interpretaci.
- Alespoň jedna účast na mezinárodní konferenci s příspěvkem na téma disertační práce.
- Alespoň 2 publikace výsledků disertační práce uveřejněné nebo přijaté k uveřejnění v recenzovaných časopisech, z nichž alespoň jeden je zahraniční; jeden z výsledků může být publikován v zahraniční recenzované monografii.

Uvedené požadavky jsou konkrétně zahrnovány do individuálních studijních plánů.

Státní doktorská zkouška

Studium se řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu. Disertační práce musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění. Státní doktorská zkouška ověřuje rozsah zejména teoretických znalostí získaných v průběhu studia, předložení a obhajoba disertační práce doloží schopnosti studenta vědecky pracovat.

Charakteristika státní doktorské zkoušky

Zkouška má podobu ústní rozpravy nad otázkami položenými členy komise z předem schválených tematických okruhů předložených studentem.

Charakteristika obhajoby disertační práce

Při obhajobě disertační práce student prokazuje průkaznost a závažnost původních vlastních zjištění, které disertace obsahuje. Student seznámí komisi s tématem a cílem práce, řešenými problémy, použitými metodami řešení, získanými výsledky a doporučeními. Slovním projevem doplněným vizuální prezentací prokáže schopnost jasně, věcně a stručně formulovat obsah a výsledky své práce, schopnost kritické analýzy, vyhodnocení a syntézy nových a komplexních myšlenek. V rozpravě se členy zkušební komise hájí zvolené postupy, teoretický rámec i závěry disertační práce.

Návrh témat disertačních prací

- Dichotomie vizuální a verbální komunikace.
- Mediaci jako delegace. Problém konstrukce vědeckých faktů u Bruna Latoura.
- „Srážka obrazů“ v nových médiích.
- Diskursivní určení interpretace a nadinterpretace.
- Možnosti ohraničení Peirceovy nekonečné semiózy.
- Antropologický strukturalismus a poststrukturalismus.
- Antropologie filmového obrazu z filosofického hlediska.
- Reprezentace jako sémiotický a politický problém.
- Vizualita, paradigma, epistémé.
- Pragmatické chápání významu.
- Pojem abdukce ve filosofii, lingvistice a kognitivních vědách.
- Sémiotika současného urbánního prostoru.
- Sémiotika marketingu, filosofická analýza současných tendencí a jejich teoretických základů.
- Možnosti uplatnění sémiotického přístupu v kognitivních vědách.

Bc – Profil absolventa pro dodatek k diplomu	
Vysoká škola	Univerzita Karlova v Praze
Součást vysoké školy	Fakulta humanitních studií
Název studijního programu	Filozofie
Název studijního oboru	Sémiotika a filozofie komunikace
Profil absolventa pro dodatek k diplomu – český jazyk	
<p>Absolvent doktorského studijního oboru <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> je kvalifikovaným odborníkem se širokým rozhledem v teoretických koncepcích používaných pro zkoumání komunikačních strategií, s potřebnými analytickými dovednostmi a důkladnou znalostí filosofického a sémiotického výzkumu procesu komunikace. Absolvent je schopen podílet se na základním i na aplikovaném výzkumu ve výzkumných institucích a pracovištích vysokých škol příslušného zaměření. Je také dobře připraven pro náročné kritické, koncepční a tvůrčí funkce a má kvalifikaci pro práci na pozicích v akademické i v masmediální sféře, kde je nezbytností znalost sémiotiky a teorie komunikace.</p>	
Profil absolventa pro dodatek k diplomu – anglický jazyk	
<p>The graduate of the doctoral study program <i>Semiotics and Philosophy of Communication</i> is a qualified specialist endowed with deep understanding of theoretical approaches in communicational strategies, relevant analytical skills and solid knowledge of actual philosophic and semiotic research of the process of communication. The study program provides necessary qualification to those willing to work in basic and applied research in institutes and universities of the given thematic orientation. The graduates are also well prepared to occupy critic, conceptional and creative positions and are qualified to work at such positions in academic or massmedial sphere where familiarity with semiotics and theory of communication is an indispensable asset.</p>	
Charakteristika oboru – český jazyk	
<p>Doktorský studijní obor <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> poskytuje náročnou odbornou přípravu nezbytnou pro kvalifikované filosofické a sémiotické zkoumání komunikace, jejího vývoje, proměn a vztahů s dalšími společenskými sférami. Studijní obor je zaměřen interdisciplinárně. Jeho záměrem je studium komunikačních strategií, jejich sociálních předpokladů a účinků. Obor je koncipován teoreticky, může však absolventa disponovat i pro vstup do praktických procesů, protože napomáhá lepšímu pochopení role semiózy v procesu masmediálního sdělování. Studenti jsou vedeni k tomu, aby navázali na tradiční linie zkoumání světové i české sémiotiky a filozofie komunikace, aby si osvojili nejnovější teoretické poznatky a aby je dokázali tvořivě rozvíjet.</p>	
Charakteristika oboru – anglický jazyk	
<p>The doctoral study program <i>Semiotics and Philosophy of Communication</i> offers a challenging preparation for the specialization, which is indispensable for a qualified philosophic and semiotic research of communication and of its evolution, transformation and relations with other social spheres. The study program is oriented in an interdisciplinary way. Its aim is to study the communicational strategies, its social predispositions and effects. The program is conceived theoretically, but it can prepare the graduate even for practical working process, because it helps to understand the role of semiosis in the process of masmediation. The students are led to take up the traditional research in Czech and foreign semiotics and philosophy of communication, to adopt the newest theoretical knowledge, and to succeed to develop them in a creative way.</p>	
Profil absolventa – český jazyk	
<p>Absolvent doktorského studijního oboru <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> je kvalifikovaným odborníkem se širokým rozhledem v teoretických koncepcích používaných pro zkoumání komunikačních strategií, potřebnými analytickými dovednostmi a důkladnou znalostí filosofického a sémiotického výzkumu procesu komunikace. Absolvent je schopen podílet se na základním i na aplikovaném výzkumu ve výzkumných institucích a pracovištích vysokých škol příslušného zaměření. Je také dobře připraven pro náročné kritické, koncepční a tvůrčí funkce a má kvalifikaci pro práci na pozicích v akademické i v masmediální sféře, kde je nezbytností znalost sémiotiky a teorie komunikace.</p>	
Profil absolventa - anglický jazyk	
<p>The graduate of the doctoral study program <i>Semiotics and Philosophy of Communication</i> is a qualified specialist endowed with deep understanding of theoretical approaches in communicational strategies, relevant analytical skills and solid knowledge of actual philosophic and semiotic research of the process of communication. The study program provides necessary qualification to those willing to work in basic and applied research in institutes and universities of the given thematic orientation. The graduates are also well prepared to occupy critic, conceptional and creative positions and are qualified to work at such positions in academic or massmedial sphere where familiarity with semiotics and theory of communication is an indispensable asset.</p>	

C – Charakteristika studijního předmětu nebo tematického bloku	
Název studijního předmětu	Terminologický seminář
Způsob zakončení	Zkouška
Další požadavky na studenta	Seminární práce
Povinný předmět	
Přednášející	prof. PhDr. Miroslav Marcelli, Ph.D., Mgr. Josef Fulka, Ph.D.
Stručná anotace předmětu / tematického bloku	Kurs seznamuje přednáškovou formou s následnou diskusí se základní terminologií filosofie a sémiotiky, počínaje historickým vývojem a konče shrnutím požadavků na disertační práci obecně s přihlédnutím k vymezení hranic a specifík oboru. Cíle semináře: <ul style="list-style-type: none"> • Určit charakter vědecké metody poznávání, specifikovat metody a argumentační postupy humanitních a sociálních věd; vymežit charakter vědeckého jazyka, jeho vztah k referenci a pojmům. • Ukázat sémiotické aspekty vztahu mezi výrazem a jeho významem. • Uvést do specifických problémů sémiotické terminologie. • Vymežit anglické, francouzské a německé ekvivalenty základních termínů, používaných v současné sémiotice a filosofii komunikace. • Určit pojmový a terminologický základ pro filosofické uchopení zvoleného problému disertační práce.
Základní odborná literatura	TUGENDHAT, E. – WOLF, U. <i>Logicko- sémantická propedeutika</i> . Praha: Rezek, 1997. ISBN 80-86027-02-3. HAWKES, T. <i>Strukturalismus a sémiotika</i> . Brno: Host, 1999. ISBN 80-86055-62-0. DUCROT, O. – TODOROV, T. <i>Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage</i> . Paris: Seuil, 1972. ISBN 978-2-02-038181-9. Angl. překlad: <i>Encyclopedic Dictionary of the Science of Language</i> . Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1983. ISBN 978-0-8018-2857-7.
Doporučená odborná literatura	AMOSSY, R. <i>L'argumentation dans le discours</i> . Paris: Nathan, 2000. ISBN: 978-2-09-190824-3. FOLLESDAL, D. – WALLOE, L. – ELSTER, J. <i>Rationale argumentation</i> . Berlin, New York, Walter de Gruyter, 1986. ISBN: 978-3-11-011075-3. GLYMOUR, C. <i>Thinking Things Through</i> . Massachusetts Institute of Technology, 1993. REY-DEBOVE, J. <i>Lexique. Sémiotique</i> . Paris: PUF, 1979. ISBN: 978-2-13-036116-9.

C – Charakteristika studijního předmětu nebo tematického bloku	
Název studijního předmětu	Metodologický seminář
Způsob zakončení	Zkouška
Další požadavky na studenta	Písemný referát
Povinný předmět	
Přednášející	Mgr. Michaela Fišerová, Ph.D., Mgr. Juraj Hvorecký, Ph.D., Mgr. Radana Šafaříková, Ph.D.
Stručná anotace předmětu / tematického bloku	<p>Kurs formou seminářů reaguje na aktuální podané disertační projekty a prohlubuje znalosti o vybraných metodologických tématech. Na začátku semestru je v diskusi se studenty stanoven seznam 2-3 témat ze tří tematických bloků (1. strukturalismus a poststrukturalismus - Mgr. Michaela Fišerová, Ph.D., 2. analytická filosofie - Mgr. Juraj Hvorecký, Ph.D., 3. sémiotika a rétorika - Mgr. Radana Šafaříková, Ph.D.), na která se seminář zaměří. K tématům je stanoven seznam doporučené literatury (odborné články, učebnice, výzkumné zprávy); jsou stanoveny cíle četby pro část vedenou formou samostudia a diskusní otázky pro semináře; je stanoveno zadání pro písemné referáty. Studenti se přihlásí podle své volby k tématům, na kterých se budou v průběhu semestru aktivně podílet (četba, psaní, prezentace, diskuse); ostatním tématům se věnují v pasivnější rovině (částečně četba, diskuse). Cílem práce na tématech je mj. seznámit studenty s relevantními způsoby argumentace a zdokonalit kritickou četbu a práci s odborným (výzkumným či metodologickým) textem.</p> <p><u>Příklady témat:</u></p> <p>Případová studie – její specifika, možnosti a limity</p> <p>Diskurzivní analýza (koncept diskursu, techniky analýzy)</p> <p>Metody analytické filosofie (techniky, příklady, metodologické otázky)</p> <p>Sémiotická analýza – její specifika, možnosti a limity</p> <p>Jak studovat vizualitu?</p> <p>Jak analyzovat jazyk?</p>
Základní odborná literatura	<p>FOUCAULT, M. <i>Archeologie vědění</i>. Praha: Herrmann a synové, 2002. ISBN 80-239-0124-9.</p> <p>MARCELLI, M. <i>Příklad Barthes</i>. Bratislava: Kalligram, 2001. ISBN 80-7149-441-0.</p> <p>KOŽÁTKO, P. <i>Význam a komunikace</i>, Praha: Filosofía, 1999. ISBN 80-7007-117-6.</p> <p>AUSTIN, J. L. <i>Jak udělat něco slovy</i>, Praha: Filosofía, 2000. ISBN 80-7007-133-8.</p> <p>PALEK B, <i>Sémiotika</i>, Praha: Karolinum 1997. ISBN 80-7184-356-3.</p> <p>FITZGERALD, J.J. <i>Peirce's Theory of Signs as Foundation for Pragmatism</i>, The Haag: Mouton, 1966.</p> <p>PETŘÍČEK, M. <i>Myšlení obrazem</i>. Praha: Hermann a synové, 2010. ISBN 978-80-87054-18-5.</p> <p>MICHALOVIČ, P., ZUSKA, V., <i>Znaky, obrazy a stíny slov. Úvod do (jedné) filozofie a sémiologie obrazů</i>. Praha: Akademie múzických umění, 2009. ISBN 978-80-7331-129-2.</p> <p>YIN, R. K. <i>Case study research: design and methods</i>. Beverly Hills: SAGE, 1984.</p>
Doporučená odborná literatura	(bude se odvíjet vždy od vybraných témat)

C – Charakteristika studijního předmětu nebo tematického bloku	
Název studijního předmětu	Doktorský seminář I. – VI.
Způsob zakončení	Zkouška
Další požadavky na studenta	Každoroční prezentace stavu rozpracovanosti a objasnění jednoho dílčího problému disertačního projektu.
Povinný předmět	
Přednášející	
Kurz je veden kolektivem přednášejících doktorského studijního oboru <i>Sémiotika a filozofie komunikace</i> . Na semináři vystupují s prezentacemi výsledků vlastní vědecké práce studenti doktorského studijního oboru.	
Stručná anotace předmětu / tematického bloku	
<p>Studenti v rámci doktorského semináře prezentují alespoň jednou během každého akademického roku po celou dobu svého studia výsledky svého doktorského výzkumu. Postupně představují projekt a teze disertační práce, diskutují zvolenou metodologii a teoretický rámec, seznamují s dílčími a závěrečnými výsledky. Seminář probíhá interaktivní formou za aktivní účasti všech doktorských studentů oboru a pod vedením některého z vyučujících.</p> <p>Studenti v doktorském semináři rozvíjejí schopnost prezentovat vlastní vědeckou práci na veřejném fóru a osvojit si vhodnou formu představení jejích výsledků. Kurz studentům poskytuje kritickou zpětnou vazbu pro jednotlivé kroky jejich doktorského výzkumu a přípravy disertační práce. Slouží také k osvojení a procvičení základních dovedností nezbytných pro psaní disertační práce: bibliografické odkazy, etické otázky vědecké práce, písemná prezentace výsledků, různé žánry odborných textů, strukturace textu, časové plánování práce. Vedle toho je smyslem semináře kultivace schopností potřebných k účasti na odborné diskusi, cvičení v dovednosti představovat a hájit vlastní názory na základě přesvědčivé a odborně podložené argumentace a podpora otevřeného postoje k jiným disciplinárním a metodologickým perspektivám.</p>	
Základní odborná literatura	
<p>MCMILLAN K. – WEYERS J. <i>How to Write Dissertations & Project Reports</i>. Upeer Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2010. ISBN 978-0-273-72693-7.</p> <p>PUNCH, F. KEITH. <i>Úspěšný návrh výzkumu</i>. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.</p> <p>ŠANDEROVÁ, J. <i>Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky</i>. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 978-80-86429-40-3.</p>	
Doporučená odborná literatura	
Bude se odvíjet vždy od konkrétních témat disertačních projektů.	

C – Charakteristika studijního předmětu nebo tematického bloku	
Název studijního předmětu	Teorie mediální komunikace
Způsob zakončení	Zkouška
Další požadavky na studenta	-
Povinně volitelný předmět	
Přednášející	prof. PhDr. Jirák Jan, Ph.D.
Stručná anotace předmětu / tematického bloku	Podstatná část témat kurzu je obšírně diskutována v publikacích přednášejícího (viz doporučená odborná literatura). Předmět představí základní teoretické pohledy na komunikaci s důrazem na jejich interdisciplinaritu. Na základě reflexe vývoje myšlení o médiích s těžištěm ve 20. století seznámí studenty s proměnami paradigmatu mediálních studií a základními milníky výzkumu nejen mediální komunikace. Předmět studentům nabídne základní teoretická východiska nezbytná pro vystavení výzkumného projektu v oblasti komunikace. Mezi základními tématy kurz studentům představí základní distinkce mediované a nemediované komunikace, obeznámí s konceptem mediace a jejími vlivy na příkladu proměn politické komunikace.
Základní odborná literatura	MEYROWITZ, J. <i>Všude a nikde</i> . Praha : Karolinum, 2006. ISBN 80-246-0905-3. THOMPSON, J. <i>Média a modernita</i> . Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0652-6. SCHULZ, W. <i>Reconstructing Mediatization as an Analytical Concept</i> . EJC: Vol 19(1), s. 87-101, 2004. FORTUNATI, L. <i>Mediatization of the Net and Internetization of the Mass Media</i> . Gazette vol 67(1), s.27-44, 2005. HOLMES, D. <i>Communication Theory</i> . London: Sage, 2005. ISBN 978-0-7619-7070-5. BENSON, R. <i>Bringing the Sociology of Media Back</i> . In. Political Communication 21, s. 275-292, 2004. HABERMAS, J. <i>Strukturální přeměna veřejnosti</i> . Praha: Filosofia, 2000. ISBN 80-7007-134-6. JIRÁK, J., ŘÍCHOVÁ, B. <i>Média a politická komunikace</i> . Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0182-6.
Doporučená odborná literatura	JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. <i>Média a společnost</i> . Praha: Portál, 2003. ISBN 978-80-7367-287-4. JIRÁK, J., KÖPPOVÁ, B. <i>Masová média</i> . Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

C – Charakteristika studijního předmětu nebo tematického bloku	
Název studijního předmětu	Sémiotika
Způsob zakončení	Zkouška
Další požadavky na studenta	-
Povinně volitelný předmět	
Přednášející	prof. PhDr. Vlastimil Zuska CSc.
Stručná anotace předmětu / tematického bloku	Podstatná část témat kurzu je obšírně diskutována v publikaci přednášejícího (viz doporučená literatura). Cyklus přednášek interpretuje styl myšlení představitelů strukturalismu a poststrukturalismu, přičemž komentuje a rozebírá vývoj těchto významných myšlenkových proudů a v jeho souvislostech se zajímají především o sémiotickou analýzu obrazu. Proto se zaměřují na myslitele, kteří se v té či oné míře zabývali vedle obecné problematiky jazyka a vztahů označujících systémů s uměním právě obrazem. Centrálním tématem kurzu je komplexní vztah textu a obrazu a jeho dvojí problém: 1. obraz a problém jeho znakovosti, 2. obraz a jeho vztah k verbálnímu jazyku.
Základní odborná literatura	MUKAŘOVSKÝ, J. <i>Umělecké dílo jako znak</i> . Ústav pro českou literaturu. Praha: AV ČR, 2008. ISBN 978-80-85778-62-5. MUKAŘOVSKÝ, J. Studie I, II. Brno: Host, 2007. ISBN 978-80-7294-239-8 (I.), ISBN 978-80-7294-240-4 (II.) MONACO, J. <i>Jak číst film</i> . Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01410-6. LOTMAN, J. M. - USPENSKIJ, B. A. O sémiotickém mechanismu kultury. In: <i>Exotika. Výbor z prací Tartuské školy</i> . Brno: Host, 2003. ISBN 80-86055-99-X. LOTMAN, J. M.: <i>Sémiotika filmu a problémy filmové estetiky</i> . Bratislava: Slovenský filmový ústav, 2008. ISBN 978-80-85187-51-9. BARTHES, R. <i>Kritika a pravda</i> , Praha: Dauphin, 1997. ISBN 80-86019-53-5. BARTHES, R. <i>Světlá komora</i> , Bratislava: Archa, 1994. ISBN 80-7115-081-9. ECO, U. <i>Interpretace a nadinterpretace</i> , Bratislava: Archa, 1995. STAM, R., BURGOYNE, R., FLITTERMAN-LEWIS, S. <i>New Vocabularies In Film Semiotics: Structuralism, Post-Structuralism and beyond</i> . Routledge, 1992. ISBN 978-0-415-06595-5.
Doporučená odborná literatura	MICHALOVIČ, P., ZUSKA, V. <i>Znaky, obrazy a stíny slov. Úvod do (jedné) filozofie a sémiologie obrazů</i> . Praha: Akademie múzických umění, 2009. ISBN 978-80-7331-129-2.